

Ime predmeta 1	OLJENKA 3
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.188.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	510:IDR;RZ-711
Klasifikacija dediščine	Rudnik, Vsakdanje življenje

OPIS

Kratek opis	Oljenka zaprtega tipa, pravili so ji tudi ripsovka, repičnica ali jamšarica, je enostavna svetilka. Oljni rezervoar – shramba je okrogle oblike. Premično odpiralo na vrhu rezervoarja za ulivanje repičnega olja, je v obliki puščice. Za reguliranje gorenja služi glava vijaka na odpiralu, ki ima obliko ptice. Z odpiranjem pokrova je možno dolivati olje, prilagajati in zamenjati stenj. Na robu je privarjen ukrivljen nosilec za nošenje svetilke. Na nosilcu je še kljuka z zašiljeno konico za nameščanje oziroma pritrjevanje na steno.
Mere	Dolžina 13,5 cm, širina 16,5 cm, višina 35,5 cm.
Materiali	Jeklo, tkanina.

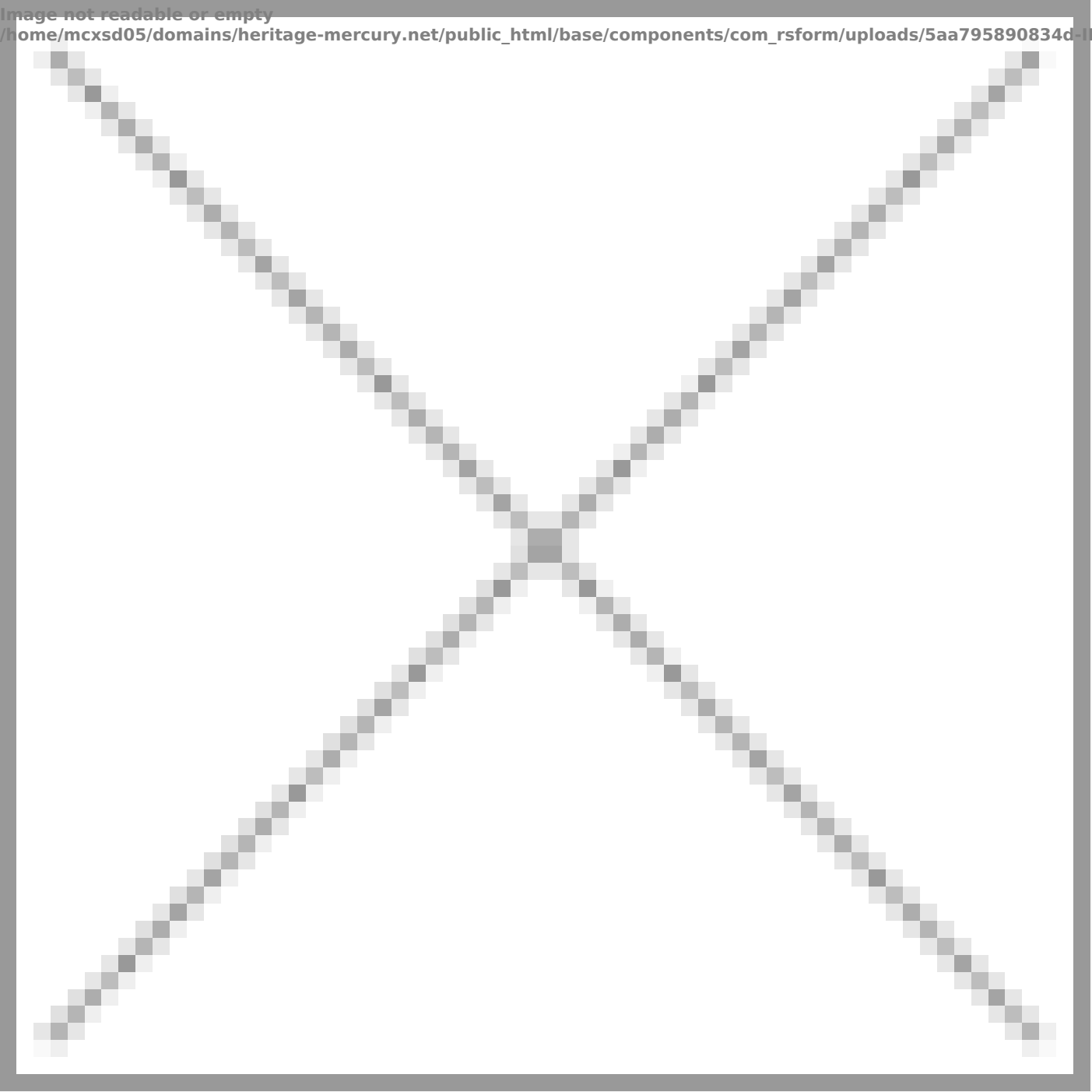
Datacija

Konec 19. stoletja

Avtor / Proizvajalec

Podatek o proizvajalcu ni znan.

Slikovne priloge

Prvotna raba

Z oljenko, v kateri je izgorevalo repično olje, so se rudarji odpravljali na in iz dela v jami ter si z njo svetili pri odkopu rude. Imeli so jo tudi za zasebno uporabo – pri raznih opravilih, klekljanju in druženju ob večerih. V oljnem rezervoarju je bil stenj, ki je štrlel iz odprtine na vrhu rezervoarja. Prižgan stenj je dajal majhen plamen, zato je bila svetilnost teh svetilk skromna. Boljše izgorevanje repičnega olja, in s tem malo boljšo svetilnost, so dosegli tako, da so olju dodali petrolej. Nosilec je služil za nošenje, zašiljena konica pa za nameščanje oziroma pritrdjevanje svetilke na steno ali pa v skalno razpoko v jami. V uporabi so bile več kot 400 let. Po letu 1913 so jih v rudniku nadomestile karbidovke. Še več let pa so oljenke ostale v zasebni uporabi.

Sedanja raba

Oljenka se ohranja, varuje in prezentira, kot pomembna dediščina rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Je del rudarske zbirke Mestnega muzeja Idrija. Obiskovalci si jo lahko ogledajo v okviru stalne muzejske razstave »Pet stoletij rudnika živega srebra in mesta Idrija«. Mogoče jo je uporabiti za različne oblike promocije dediščine živega srebra.

Prvotna lokacija

Rudnik živega srebra Idrija (osebna, delovna oprema rudarja).

Sedanja lokacija

Mestni muzej Idrija, grad Gewerkenegg (razstavni prostor 1).

STANJE OHRANJENOSTI**Zgodovina
opravljenih
posegov**

Na oljenki je bil za potrebe stalne muzejske razstave, pred letom 1995, opravljen konservatorski poseg. Dodatni posegi niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.

Sedanje stanje

dobro

Potrebni ukrepi

Redno obdobjno vzdrževanje.

DOKUMENTACIJA**Naslov / zbirka /
povezave itd., kjer
so dostopne
podrobnejše
informacije**

- Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija.

Izpolnjevalec

Mestni muzej Idrija

Izpolnjeval je

Miha Kosmač

Datum objave

6. 3. 2018

Datum urejanja

Never